

ВИДАВЕЦЬ
І НАЧАЛЬНИЙ
РЕДАКТОР
Др. Тадей
Кончиньскі

СТРАЖНИЦЯ

АДРЕСА
РЕДАКЦІІ І
АДМІНІСТРАЦІІ
WARSAWA,
Nowy - Świat № 41 m. 27.

Конто поштове № 1877.

УКРАЇНСЬКА

Телеф. 296-40.

Доба великих труднощів і праці.

В цілій Європі зауважується незадоволення людей з господарчого становища, яке що-раз погіршується. В усіх державах податки зростають, а доходи зменшуються. Таке саме незадоволення настало тепер і в Польщі.

Чим пояснити це явище? Чому в сім років після війни всім стає що-раз тяжче, а не легше? Здавалось би, що найгірше повинно було бути зараз по скінченні війни.

Майже всі так міркують, складаючи вину на уряд, на державу, на лиху господарку, на вивук, на робітників або на промисловців.

Тимчасом лихо полягає в чому іншому. Підчас війни всі

держави пристосовували свою господарку до бюджету, який кредитувала держава. Були кредитовані всі воєнні видатки, в порівнянні з якими державні видатки були дрібничками. А кредит спірався на позички закордонні, або внутрішні.

По скінченні війни розбіг європейського життя залишився той самий. Все починалося кредитами. Держава давала кредит банкам, фабрикам і т. д., а державу кредитовали законодавчі установи. Один кредит затикали другим. Час від часу ця штучна будівля валилася, вартість випусканих грошей, зменшувалася, доходила до зера, як у Німеччині.

Такого самого способу госпо-

дарювання мусила триматися й Польща. І в нас теж марка польська мусила падати, а всякі державні папери тратили значну частину своєї вартості й тим більше, що податки впливали дуже слабо й були низькі.

Але так жити довго не могла жадна держава. Тому уряди всіх держав приступили до складання бюджетів, у яких державні видатки повинні бути покриті податками й прибутками з різних джерел.

Ця система мусила зробити життя труднішим у всіх царинах. Але без цієї здорової господарки держава дійшла б до банкрутства й викликала банкрутство приватних підприємств, а далі, хатню війну, революцію

й довела б до знищення всякої цінності.

Тому громадяне повинні дивитися на тяжку повинність, як на неминучий ратунок свій і держави. Немає спасення без великих ощадностей і без великих офір. У найближчі роки передбачаються в цілій Європі великі податки й дуже утруднений кредит.

Є лише дві дороги до скорочення цього тяжкого часу — одна є одержання з Америки більших позичок на низьких процентах, друга — то загальне ошачання всіма громадянами частини своїх заробітків. Уже на протязі року це дало б державі великі суми, які можна було б ужити на створення де-

шевого кредиту.

Скарги, погрози й лемент не допоможуть. **Польські обивателі платять найменші податки в цілій Європі.** Зійти нижче не можна. Чудотворців нема й не буде. Треба зрозуміти, що доба, в якій живемо є добою великої праці.

Через наші українські землі перекотилися найтяжчі хвилі війни, які зруйнували наші господарства, наші хати, худобу й весь дорібок попередньої війни. Нема тої сили, яка б нам усе це повернула. Відновити свою господарку й покращити своє життя ми можемо лише власними силами, працею, добрим обрахунком і ощадностями.

Шлях до господарчого відродження.

Що посієш -- то й збереш — каже приповідка. Коли господар але обробляє своє поле, сіє лише насіння, або сіє його за мало, то такий самий буде мати врожай. Так само й з людським життям. Як дбасмо, так і маємо.

Нарікати, сумувати значно легше, ніж дбати й працювати, але зате й користі від цього жадної нема.

Не маємо її й ми. Що біда нас бє, це ми всі добре відчуваємо. Але що ми робимо для того, щоб вона нас не біла?

Ми спимо й мріємо, щоб хтось прийшов і допоміг нам, а коли той хтось не приходить, то ми сердимося. А самі нічого не робимо, щоб лихо з своєї хати прогнати.

Що ж треба робити? Ви ка-

жете, що орете, сієте, працюєте? Так, ви тяжко працюєте, але цього замало. Потрібно ще інша праця — громадська. Коли нападає ворог на країну, то люде воюють не поодинці, а гуртом, коли трапляється пожежа, ідете рятувати всі, не дивлячись, чи це горить ваше чи чуже.

Так само гуртом, громадою треба ратуватися й від господарчих злиднів.

Вам потрібні плуги, борозни, насіння, угноїння, а чи ви закладаєте господарчі гуртки, які могли б усе це доставати?

Вам потрібно позичити гроші, а чи ви є членами тих українських Банків, що powstaли у Львові, Луцьку, Рівному, Кременці, Володимирі-Во-

линському, в Домбровиці? Ні. До Банку ідете тоді, коли хочете позичити грошей, а коли позички не потрібні, то й чути про нього не хочете. А звідки ж Банк візьме грошей, коли членів не буде? Всі повинні бути членами своїх Банків, тоді для всякого знайдеться позичка, коли вона буде потрібна.

Ви не маєте грошей, потрібні вам дешевшого товару. А чи заклали кооперативу в своєму селі? А як вона є, то чи всі записалися членами її? А через кооперативи інші народи борються злидні й живуть у десять раз краще за нас.

В порівнянні з іншими заграничними господарями, ви зовсім не вмієте ні польову господарку вести, ні худобу тримати, ні сади, ні пасіки розводити. А чи

ви багато книжок по господарству купили? Може ні одной. А скільки є добрих українських книжок! Ви нерозумно кажете, що книжка вам їсти не дасть, — але розуму, знання додасть, а це важніше ніж праця. І від праці, але від нічого не створить, бо не має людського розуму. Щоб не бути тільки робочим волон, треба читати книжки й вчитися.

А найбільше треба вчити своїх дітей, які заступають нас у господарстві й дадуть нам на старість шматок хліба. А чи закладаємо ми господарчі чи інші школи, чи засновуємо просвіти, чи купуємо для дітей корисні книжки? Ні й ні.

То звідки ж у нас візьмуться

й позички, і дешевий товар, плуги, угноїння й нарешті розум і знання?

Звідки? — питаємося. Чи думаєте, що нам це само з неба спаде? Чи може надіється, що хто чужий прийде й принесе нам у торбі частя й грошей?

Самі з цього смієтесь. Смієтесь з тих політиків, які вас кличуть не до праці, не до книжки, не до гурту, а до балачок. Вони ошукують вас.

„Праця єдина з неволі нас вирве“, сказав поет Берис Грінченко.

Нумо ж до праці швидче — членами до банків, до кооператив, до просвіт, до господарчих гуртків.

По розум, по долю, по краю будучину.

Дрібні відомости за тиждень.

Б. генерал - губернатор Варшави Бесселер, як підпалач, засуджений на 15 років каторжних робіт. З Брюсселя повідомляють. Військовий суд в Антверпені засудив уже небіжчика німецького генерала Бесселера, б. коменданта Антверпена за часів німецької окупації а також б. г-губернатора в Варшаві на 15 років тяжких робіт за підпали.

Підписання німецько-совітського трактату. В Москві підписано німецько-совітський торговельний трактат. З боку Німеччини трактат підписали німецький посол у Москві, граф Брокдорф-Рантцау і п. фон Кернер, з боку совітів комісар Літвінов і голова російської делегації Танецький.

На засіданні Тимчасової Господарчої Ради у Варшаві обговорювано проект поправи торговельного білансу і краєвої продукції. Запропоновано обмеження мелення збіжжя: житньої муки до 70 проц., а пшеничної до 80 проц.

Ангол миру над Льокарно.

На останньому, дуже важному засіданні конференції в Льокарно, німецька делегація заявила, що Німеччина приступає до проекту рейнського пакту безпеченства.

Далі в присутності делегатів Польщі й Чехословаччини вислухано справоздання правників у справі арбітражних умов французько-німецької й бельгійсько-німецької. Проекти цих умов прийнято. Цим конференція ствердила, що щасливо закінчила свою працю над найважливішим завданням.

Після цього чеський міністр Бенеш представив, у якому стані є переговори й праця над

конвенцією арбітражевою між Німеччиною й Чехією і Німеччиною й Польщею.

Далі прибув з Берліну підсекретар держави Кемпер і передав німецькій делегації, що президент Гінденбург і уряд Німеччини приєднуються до її постанов.

Прибув до Льокарно також і Муссоліні, премер-міністр Італії, і взяв участь в останньому засіданні конференції.

Всі загалом переконані, що всі сім пунктів постанов конференції розпочнуть в Європі нову добу спокою й приведуть до економічної незалежності.

Спасіння в громадській ощадности.

Коли б кожний громадянин за себе й за свою сімю складав денно один гріш, то це дало б у рік суму 100 мільонів злотих.

Коли б половина обивателів складала що-дня по два гріші, то річна ощадність виносила б

150 мільонів.

Коли б мільон обивателів були зобов'язані скласти річно по 100 злотих ощадности, то держава мала в розпорядженні вже по одному році 250 мільонів, по 2 роках — 500 мільонів, по 4 ро-

Страшні спогади про німецький полон

Один громадянин з околиць Черска надіслав до редакції польського часопису „Слово Поморське“ спомини з того часу, коли в черським концентраційнім таборі перебувало біля 4 тисяч полонених.

Він був свідком, як жорстоко обходилися з полоненими, а особливо — з російськими.

Англійців тоді не було. Одного лише разу затримали тут на 2—3 дні біля 2000 англійських полонених. Обід, який їм дали, вони вилили, заявляючи, що він годиться лише для худоби. Це, між іншим, було причиною їх катування.

Найгірше прийшлося румунським полоненим, яких одного

дня привезено було до табору, 4000 чоловіка. Для них нібито не нашлося місця, хоч табор був наполовину пустий. Була зима, мороз, сніг, а полонені були дуже легко одягнені. Незважаючи на це, їх на другий день погнали до Тухолі за 30 кілометрів. Але і там не було місця. Повезли їх далі — до Черного (Гаммерштайн), а потім до Битома. Звідти назад до Черська. Коли відкрили вагони, переповнені полоненими, очам уявився страшний вид: серед сотень що вмирали ледве кількох було живих. Навіть у німецьких жовнірів обозу стали сльози в очах.

каж мільярд злотих, по 8 роках — 2 мільярди по 10 роках на складених процентах 30 мільярдів.

Це міг би бути фонд на національних ощадностей, який став би підвалиною великого добробуту мас і зміцнення держави. Тому спішіть до Поштових

Кас Ощадности! Згодьтесь на малий, але певний процент. Почніть велику справу відродження нашого народу з власної доброї волі.